

РОЛЬ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ В СТРУКТУРІ ПОЛІТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Актуальність теми. Майбутнє кожної держави значною мірою залежить від того, наскільки успішно вона зможе накреслити свої цілі, усвідомити свої інтереси та наскільки вірно поєднуюватимуться інтереси самої держави з інтересами її громадян, а також наскільки громадяни й еліта зможуть порозумітися і якою мірою зможуть консолідуватися навколо ідеї державотворення.

Молодь є однією з найважливіших частин суспільства. І. М. Львівський у своїй роботі писав: «Молодь — акумулятор критичних настроїв відносно існуючої діяльності; вона — конденсатор тієї будівельної енергії, яка так потрібна у момент корінних реформ; вона — катализатор тих трансформацій, які завжди непомітно і постійно відбуваються всередині суспільства. Молодь, таким чином, одночасно і «вибухонебезпечний» руйнівний матеріал, і сила, здатна творити нове».

Тому політична свідомість молоді є одним з фундаментальних державотворчих аспектів. Також актуальність дослідження історичної пам'яті полягає у тому, що Україна ще знаходиться в процесі державотворення, який не відбувається без внутрішніх конфліктів та зовнішнього втручання. Сьогодні історична пам'ять усе більше використовується як інструмент для маніпуляції з боку української влади, сепаратистських угруповань, українських та російських ЗМІ та інше.

Мета. Проаналізувати історичну пам'ять, як фактор впливу на політичну свідомість сучасної молоді України.

Виклад інформації. Політична свідомість під собою розуміє свідомість громадян у політичних процесах, всіх тих сил, які борються за владу і здійснюють її. На неї впливають різні фактори наприклад такі як соціальні, економічні, історичне підґрунтя та інше. Це поняття є суб'єктивним, але існує як сукупність поглядів, ідей, почуттів, настроїв так і концепцій, які собою формують світоглядну підсистему політичної системи суспільства.

На основі цих показників, формується думка суб'єктів політики, які приймають рішення та виконують певні дії.

Політична ідеологія – це система уявлень, ідей, поглядів на політичне життя, вона відображає інтереси класів, націй та великих суспільних груп (наприклад: національні (етнічні) меншини). Ідеологія має напрям на певний суспільний лад: капіталістичний, комуністичний, ліберальний...

Також ідеологія і політика є нерозривними, перша пропонує систему цінностей, орієнтирів на основі яких приймаються політичні рішення.

Політична культура є компонентом політичної системи суспільства і виконує такі функції: вираження політичних потреб та інтересів нації, її окремих суспільних груп, акумуляція історичного досвіду народу, інтеграція та мобілізація членів політичного об'єднання, відтворення зразків політичного життя, орієнтація суспільства на формування та зміцнення бажаного суспільного ладу, політична соціалізація нових генерацій народу.

Політична культура України базується на українських цінностях, світогляді, менталітеті, традиціях та звичаях, символах, ідеї, політичній свідомості, орієнтації населення, етнічній складовій.

Українці за психологічним складом є наближені до західного, європейського типу, що проявляється у визначенні цінності особи та її суспільної ролі, поваги до гідності та прав і свобод людини, що проявляє демократизм українського народу.

Проте основними ознаками ментальності українського народу є:

- Інтровертність, що виявляється у зосередженості окремої людини на проблемах особистого, індивідуального, внутрішнього світу.
- Кордоцентричність, що проявляється у сентименталізмі, чутливості, любові до природи, відображеної у творах піснях та фольклорі.
- Анархічний індивідуалізм прагнення до особистої свободи, без прагнення до державності та єдності, без цілей, організованості та дисциплінованості.
- Перевага емоцій над інтелектом.

Ці ознаки сформувалися на основі історичних реалій, але беручи до уваги, що за певних історичних умов всередині нації можуть співіснувати відмінні опції історичної пам'яті (наприклад: Голодомор (1932-1933рр.), який був на українських землях в складі СРСР, політика “колонізації” та “пацифікації” на українських землях в складі Польщі), різні регіони країни можуть перебувати в неоднакових політичних, соціокультурних обставинах, які визначають зміст та ціннісне наповнення тієї чи іншої моделі колективної пам'яті, що формується в свідомості мешканців регіону.

Значний вплив на сучасну молодь (покоління Z) здійснює старше покоління (покоління X та Y), тому культура і середовище у якому сформувався їхній світогляд, а це період “застою” та “перебудови”, значно вплинув і впливає на молодь.

За періоду “застою” були здійснені хвилі масових арештів дисидентів, які спричинили до знищення тогочасної культурної еліти. В період “перебудови” виникла тіньова економіка, зменшились доходи УРСР. В наслідок, у 1990 році - почалося суттєве погіршення життєвого рівня населення. Все це, призвело до занепаду культури та розвитку в українців менталітету меншовартості та бідності. Попри негаразди, українці продовжували відновлювати спілки, клуби, товариства, організувати мітинги та страйки (страйки шахтарів України, страйки студентів, а саме “Революція на граніті”), пробудження національної свідомості населення України в часи “гласності”, стало однією з умов для формування України, як окремої незалежної держави. Ставши незалежною, Україну поглинула політична криза, через відсутність нової конституції і чіткого розподілу повноважень між Президентом і Верховною Радою, Конституція УРСР 1978 року діяла, аж до червня 1996 року.

Великою втраченою була смерть лідера Народного Руху, В'ячеслава Чорновола, який міг стати другим президентом України, та можливо кардинально змінити хід історії. Натомість другим президентом став Л. Кучма, що був причетний до смерті громадського діяча та журналіста Георгія Гонгадзе, ці події дещо нагадують період СРСР, коли ув'язнювали та розстрілювали дисидентів. Чергова масова акція відбулась 2004 року – “Помаранчева революція”, деяка молодь пам'ятає ці події, деяка ні, але революцію, яку будуть пам'ятати всі це “Революція Гідності”.

21 листопада 2013 – в Києві розпочинається Євромайдан як мирна акція протесту студентів і громадських діячів. Це був протест проти рішення уряду М. Азарова призупинити процес підписання Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом.

Четвертий президент, В. Янукович, відмовляється від підписання Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС і оголошує про намір підписати Угоду про Митний Союз з Росією.

30 листопада 2013 відбувся силовий розгін Євромайдану. Під час розгону загони «Беркуту» жорстоко побили його мирних учасників. Коли в Києві відбулася демонстрація протесту і народне віче, в яких взяло участь близько пів мільйона осіб. Протестувальники створили Штаб Національного Спротиву. Ці події засвідчили, що Євромайдан закінчився і розпочалася “Революція гідності”. Згодом у Верховній Раді з порушеннями процедури голосування, були прийняті «диктаторські закони», які значно обмежували конституційні права і свободи громадян (свободу на проведення масових зібрань, свободу інформації в ЗМІ та інші). Революція тривала до лютого 2014 року. В той самий час, Росія скориставшись ситуацією, проявила агресію у вигляді анексії Криму, а вже у квітні того ж року починається гібридна війна на Сході України, що й досі триває.

У висновок, війна триває, ніхто не знає, якою буде подальша доля нашої країни, але ключову роль відіграє молодь, яка замінить теперішню політичну еліту. Згадуючи про еліту, варто згадати п'ятого президента – П.О.Порошенка, який отримав цю посаду в найважчий час в країні, який зумів не тільки зупинити економічний спад та військову агресію Росії, але й стабілізувати економічний розвиток і дати напрям для подальших дій, щодо проєвропейського настрою. Проте, в теперішніх реаліях президенства В.О.Зеленського, українське суспільство та молодь не розуміє куди прямує Україна в глобальному світі.

Список використаної літератури

1. Політологія : навч. посіб. / Т. В. Гончарук-Чолач, О. М. Рудакевич, В. Я. Томахів, Гурик М. І., Чигур Р. Ю. за ред. Т. В. Гончарук-Чолач. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. с.
2. Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації : моногр. / авт. Колектив : О.М.Рудакевич (керівник) та ін. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. -256с.
3. Політика історичної пам'яті в контексті національної безпеки України : аналіт. доповідь / [Яблонський В. М., Лозовий В. С., Валецький О. Л., Здіорук С. І., Зубченко С. О. та ін.] / за заг. ред. В. М. Яблонського. – Київ : НІСД, 2019. – 144 с.
4. Дудок О., Школяр М. Актуалізація історичної пам'яті в контексті національної ідентичності *Національний університет «Львівська політехніка»*. 2019. с. 1-9